

NICODIM AGHIORITUL

RĂZBOIUL NEVĂZUT

ele, otrăvesc inima și slăbesc orice putere a omului lăuntric, dobândește frică, dezgust, apoi smerenie și întoarcere la Dumnezeu. Dar mai ales dragoste față de Dumnezeu, luare aminte și supravegherea gândurilor, stomac mai puternic a mistui nevătămat ispitele, simț delicat pentru a alege binele și răul, cum zice sf. Pavel. Deși fuge de amărăciunea amintită, ca și când n-ar voi să rămână vreodată fără duhovniceasca gustare și dulceată. Orice altă nevointă afară de aceasta, o socoate vreme pierdută și osteneală fără spor.

Cap. XXV.

Ispitele trimise de Dumnezeu ne sunt de folos

Pentru a înțelege mai bine că toate ispitele ni-s date de Dumnezeu pentru folosul nostru¹¹⁵ trebuie să înțelegem că din pornire firească omul este mândru, iubitor de mărire, părtinitor al intereselor lui și voiește a fi socotit totdeauna mai mult decât este.

115. Multe și variate sunt motivele pentru care Dumnezeu, prin judecățile Lui necuprinse, ne trimite ispite, atât păcătoșilor cât și sfinților și îmbunătățiților.

Sf. Gură de Aur, în tâlcuirea cuvântului apostolic: „Folosește și puțin vin pentru stomacul și deseale tale slăbiciuni“, numără unsprezece pricini pentru care Dumnezeu îngăduie ispitirea sfinților. Sf. Isaac Sirul, mai găsește multe alte motive de ispitirea oamenilor, atât în cap. 5 cât și în cap. 48. În ultimul argumentează: nevoitorii sunt ispitiți ca să devină mai bogați, leneșii a se păzi de cele ce îi vatămă, cei adormiți a se trezi, cei depărtați a se apropia de Dumnezeu, iar casnicii a se sălășlui mai cu îndrăzneală.

Iar dumnezeescul Damaschin, în cap. 45 al Credinției ortodoxe, după ce observă că ispitele vin asupra dreptilor și păcătoșilor, după libertate ori depărtare, iconomică părăsire ori pedeapsă, adaugă: „trebuie să știm că toate gândurile triste abătute asupra-ne, primite cu bucurie și mulțumire, aduc mântuire și folos.

Această socoteală și prezumție sunt atât de periculoase sporului duhovnicesc, încât numai mirosul lor e de ajuns a nu lăsa pe om să atingă adevărata desăvârșire.

Dumnezeu are însă o mare grijă de noi, dragoste părintească, mai ales de cel închinat în adevăr slujirii lui, și ne îndrumă totdeauna cu ispite slobozite asupra-ne, pentru a ne pune într-o stare de a putea ieși dintr-o atât de înfricoșată primejdie a acestei prezumții și să fim siliți a veni la adevărata și smerita cunoaștere de sine. Tot astfel a făcut și cu apostolul Petru pe care l-a silit a se lepăda de trei ori, ca să-și poată cunoaște neputința sa și să nu se mai bizuie într-însul. Tot astfel a făcut și cu apostolul Pavel, căruia, după ce l-a răpit până la al treilea cer și i-a descoperit tainele dumnezeiești și ascunse, i-a dat o supărătoare încercare pentru a-și cunoaște moliciunea și slăbiciunea sa firească și să se umilească, lăudându-se numai în neputințele lui, încât mărimea descoperirilor făcute de Dumnezeu să nu-l mândrească¹¹⁶ după cum însuși zice: „Mi s-a dat îmbolditor trupului, îngerul satanei să mă bată peste obraz, ca să nu mă înalț“ (1 Cor. 12, 7).

Dumnezeu vede ticăloșia și pornirea noastră nelegiuită și abate asupra noastră ispitele, uneori foarte înfricoșătoare și grozave, să ne smerim și să ne cunoaștem pe noi înșine¹¹⁷ deși ne par a fi nefolositoare. Aici își arată îndată bunătatea și înțelepciunea

116. De aceea sf. *Isaac Sirul* zice sf. Pavel: „Dacă pe Pavel îl folosește ispita, apoi toată gura se va astupa și vinovată va fi lumea lui Dumnezeu“ (Cuv. 48).

117. De aceea *Ava Isaac* în cuv. 46, unde vorbește de felurite ispite slobozește din dumnezească dragoste pentru sporirea și creșterea sufletului, cât și cele trimise celor mândri, mai apoi adaugă: „Doctoria aceasta nu-i decât una, în mâna căreia omul află mângâiere sufletului“. Care? Smerita cugetare a inimii.

Să, căci ceea ce ni se arată ca vătămător e mai folositor. Ne smerim mai mult. Aceasta e mai folositoare decât orice sufletului.

Dacă toate ispitele aduc smerenie, apoi robul lui Dumnezeu trebuie să se smerească când simte ispitele și gândurile de mai sus în inima lui, și neevlavia și uscăciunea duhovniceștii bucurii și dulceții și să socoată că acestea vin din cauza păcatelor lui.

Să-și dea seama că nu poate exista cineva cu un suflet atât de micșorat și împuținat și să slujească lui Dumnezeu cu atâta moleșire și posomorâre cum este sufletul său și că astfel de gânduri nu vin altora decât celor părăsiți de Dumnezeu. De aceea e vrednic a fi părăsit de el. Și din aceste smerite gânduri iată ce câștig se agonisește!. Cel mai înainte se socotea a fi ceva, cu această amară doctorie venită din cer se consideră a fi omul cel mai nelegiuit din lume și că e nevrednic până și la numele de creștin.

În adevăr, niciodat n-ar fi ajuns la o idee atât de rea despre sine, nici la atâta smerenie, dacă nu l-ar fi silit necazul cel mare și acele ispite și amărăciuni ale inimii. Acestea sunt un dar făcut de Dumnezeu sufletului în această viață, mai ales celui ce I se consacră smerit ca să-l vindece, cum îi place cu acele doctorii pe care El le vede bine că sunt necesare pentru sănătatea și bunătatea lui.

Pe lângă aceste roade aduse în sufletul nostru de astfel de ispite și lipsă de evlavie, mai sunt și alte roade. Căci oricine-i necăjit de aceste ispite dinăuntru, mai este silit a năzui la Dumnezeu și a căuta să lucreze bine pentru tămăduirea acestei amărăciuni a inimii. Ca să se poată elibera odată de acest chin mintal, merge cercetându-și inima, fuge de orice păcat și de orice altă neajungere mică ce îl îndepărtează de la Dumnezeu în toate felurile.

Astfel acel necaz, judecat atât de potrivit și vătămător, după aceasta devine un imbold de a căuta pe Dumnezeu cu mai multă căldură și să se depărteze mai mult de tot ce se socotește a nu fi unit cu voința lui Dumnezeu. Scurt vorbind, toate necazurile și pedepsele suferite de suflet în aceste ispite dinăuntru nu sunt altceva decât o curățire prietenească cu care îl curăță Dumnezeu, dacă va suferi cu smerenie și răbdare. Ele pot a ne face să luăm în cer cea cunună, care se câștigă numai cu mijlocirea lor. Și cu cât pedepsele sunt mai mari, cu atât e mai slăvită cununa.

Din acestea se vede că nu trebuie să ne tulburăm și să ne mâhnim atât pentru celelalte ispite din afară, cât și pentru cele dinăuntru, ca cei ce au puțină iscusință în acestea.

Ceea ce le vine de la Dumnezeu o socot a veni de la diavol. Semnele iubirii lui Dumnezeu le socot semne de necaz, binefacerile și darurile lui Dumnezeu le iau drept izbiri și loviri ieșite dintr-o inimă întărită. Orice face e pierdut și fără plată se cred că această pierdere este ireparabilă.

Căci dacă ar fi crezut că din astfel de ispite nu iese pagubă ci mare dobândire de virtuți, dacă sufletul le-ar fi folosit și suferit cu mulțumire și dacă ar fi crezut că sufletul le are ca o amintire a iubirii lui Dumnezeu față de noi, nu se putea tulbura și nu putea pierde pacea inimii lor, căci sunt necăjiți de multe ispite și gânduri necuvioase și defăimătoare. Nu s-ar socoti uscați, molateci și fără cucernicie în rugăciune și-n celelalte nevoi.

Dacă ar fi ajuns la dreapta înțelegere, și-ar fi umilit sufletele înaintea lui Dumnezeu, s-ar hotărâ a urma întocmai voința lui Dumnezeu și a-I sluji în această lume, s-ar sili a se păzi pașnici și liniștiți, socotind că orice lucru îl primesc din mâna cerescului Părinte, cel ce ține acest amar pahar ce li se dă lor.

Această supărare și ispită suferită vine fie de la diavol, fie de la oameni, fie pentru păcatele lor, fie pentru orice altceva. Dumnezeu le dă, deși prin diferite mijloace anume alese.

Deși răul greșelii, păcatul săvârșit de aproapele este împotriva voinței lui, totuși el îl folosește și pe acesta pentru câștigul și mântuirea ta, dacă îl vei suferi fără tulburare.

De aceea în loc a te mâhni și tulbura mulțumește cu bucurie și voie bună lăuntrică, fă tot ce poți cu statornicie și îngăduință, fără a pierde vremea, căci cu ea poți pierde multe și mari răsplăți ce voiește Dumnezeu a le câștiga prin ceea ce vine asupra ta.

Cap. XXVI.

Leacul folosit de a nu ne supăra de greșelile și neputințele noastre

Dacă vei cădea vreodată în vreo greșală iertată, în lucru, ori în cuvânt, dacă te vei tulbura de vreun lucru petrecut ție, vei face vreo prigoană, pomire de nerăbdare, iscodire, bănuială, ori vei cădea în trândăvie, nu trebuie să te tulburi, nici să te deznădăjduiești ori întristezi, gândind la ceea ce ai făcut, că nu mai poți ieși din astfel de neputințe și că imperfecțiunile tale sunt cauza acestora. Uneori, te turburi la gândul că nu umbli în adevăr în Duhul și în calea Domnului. Atunci îți încarci sufletul cu mii de spaima.

Ce urmează de aici? Te rușinezi a sta înaintea lui Dumnezeu, a îndrăzni, ca și cum n-ai fi păzit credința ce ești dator a o ține și-ți njerzi tim... etând la aceste lucruri. Atunci examinezi: greșală, dacă ai cedat, de le-ai voit ori nu, d și cele asemenea lor. Și cu cât gândești,